

AI, ESG a ISA for LCE

**Diskusia okolo virtuálneho okrúhleho stola
konaného dňa 14. 05. 2025 o 16.00 hod.**

Úrad pre dohľad nad výkonom auditu (ďalej aj „UDVA“ alebo „Úrad“) zorganizoval virtuálny okrúhly stôl, ktorý bol rozdelený do troch častí: využitie umelej inteligencie v audite, uistenie v oblasti vykazovania informácií o udržateľnosti a ISA for LCE na Slovensku. Podkladom k diskusii bola prezentácia, ktorá tvorí prílohu tohto dokumentu.

***Upozornenie:** Informácie uvedené v tomto dokumente nepredstavujú právne záväzné stanovisko Úradu alebo osôb zúčastnených na virtuálnom okrúhlym stole a nemožno sa na tento dokument spoliehať ako na jediný zdroj informácií.*

Zoznam účastníkov:

Úrad pre dohľad nad výkonom auditu (ďalej aj „Úrad“)
Ministerstvo financií SR (ďalej aj „MF SR“)
Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta hospodárskej informatiky
Slovenská komora audítorov (ďalej aj „SKAU“ alebo „komora“)
Audítorské spoločnosti:
BDO Audit, spol. s r.o.
CLA Slovakia s. r. o.
Deloitte Audit s.r.o.
Ernst & Young Slovakia, s.r.o.
Forvis Mazars Slovensko s.r.o.
Grant Thornton Audit, s. r. o.
KPMG Slovensko spol. s r.o.
Moore BDR s.r.o.
PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o.

Zhrnutie informácií z diskusie

1. Využitie umelej inteligencie (AI) v audite

Prezident SKAU pán Mozolák informoval prítomných o vytvorení AI platformy určenej výlučne na interné použitie štatutárnymi audítormi, ktorá bude predstavená verejnosti na tlačovej konferencii konanej dňa 26. mája 2025 ako aj na metodicko-odbornej konferencii SKAU konanej dňa 2. a 3. júna 2025. V prvej fáze bude možné pracovať s internou databázou SKAU a externými odbornými zdrojmi (napr. IAASB, IESBA, Accountancy Europe, IASB) či už pri riešení otázok, vzdelávaní alebo generovaní školiacich materiálov pomocou inteligentného chatbota. V rámci tejto fázy sa zvažuje aj pravidelný preklad medzinárodných audítorských štandardov a etického kódexu vrátane štandardov nezávislosti do slovenského jazyka. Tento nový nástroj AI v prostredí SKAU sa bude prezentovať aj na stretnutí audítorských komôr V4.

Veľké audítorské siete v súčasnosti vyvíjajú vlastné systémy so začlenením umelej inteligencie do audítorskej práce s očakávanou implementáciou v rokoch 2027 až 2028. Veľkou výzvou zostáva spoľahlivosť a správnosť výstupov, ktorú bude potrebné obhájiť aj pred orgánmi dohľadu nad výkonom auditu. Očakáva sa, že za účelom testovania nových systémov založených na využití AI sa bude audit vykonávať súbežne aj tradičným spôsobom. V súčasnosti sa AI využíva hlavne ako podpora pri výkone auditu ako je vyhľadávanie v odbornej literatúre, príprava prezentácií, jazykové preklady a podobne.

Umelú inteligenciu ako napríklad ChatGPT dnes využívajú aj študenti na vysokých školách. Pri overovaní zhody bakalárskej alebo diplomovej práce (v rámci kontroly originality) sa percento v porovnaní s minulosťou výrazne znížilo. Otázkou zostáva aj správne citovanie použitia umelej inteligencie v tejto práci.

2. Uistenie v oblasti vykazovania informácií o udržateľnosti

a) Prvé skúsenosti s uistením v oblasti vykazovania informácií o udržateľnosti

Prvý rok vykazovania informácie o udržateľnosti a súvisiaceho uistenia ovplyvnili chýbajúca aplikačná prax a osvedčené postupy (best practices). Išlo o náročnú úlohu na strane klienta ale aj audítora, z hľadiska času, vstupných údajov, odbornosti a komunikácie. Audítorské spoločnosti postupovali pri zákazke na limitované uistenie v oblasti vykazovania informácií o udržateľnosti podľa vlastných metodík a na správu o uistení použili vzor od SKAU.

Najčastejšie problémy, s ktorými sa audítori stretávali:

- nesprávne, neskúsené alebo podcenené projektové riadenie s časovým oneskorením prípravy vykazovania informácií o udržateľnosti, čo viedlo k časovému tlaku na prácu audítora,
- klienti si neuvedomili rozsah požadovaných dát, význam dvojitej významnosti, potrebu zapojenia viacerých oddelení,
- nedostatočná kvalita dátových vstupov, chýbajúce interné kontroly,
- problémy s výkladom európskych štandardov vykazovania informácií o udržateľnosti (ESRS), EU taxonómie a aplikáciou princípu dvojitej významnosti; zverejňovanie aj nepotrebných a nevýznamných informácií; rozsiahle vykazovanie s vysokým počtom strán,
- niekoľkonásobná zmena vyhodnotenia dvojitej významnosti zo strany klienta, čo viedlo k potrebe opätovného posúdenia zo strany audítora,
- snaha o greenwashing, kedy audítori museli posúdiť každú zverejnenú informáciu,
- rozsah prác podobný primeranému uisteniu.

Pozitívne možno hodnotiť:

- snahu poučiť sa v ďalšom roku od konkurencie,
- akceptovanie odporúčaní od audítorov a oprava chýb s cieľom vyhnúť sa modifikácii v správe o uistení.

Aj keď sa pôvodne prvý rok očakávalo veľa správ o uistení s modifikovaným záverom, nakoniec prax ukázala skôr správy s odsekem so zdôraznením skutočnosti. Zatiaľ nie je možné vyhodnotiť dopad vykazovania informácií o udržateľnosti na podniky. Taktiež ešte neexistuje verejné vyhodnotenie a porovnanie kvality zverejnení o udržateľnosti. Banky môžu očakávať posúdenie kvality od Európskeho orgánu pre bankovníctvo (EBA).

b) OMNIBUS I

Súčasná geopolitická situácia a ohrozená konkurencieschopnosť európskych podnikov prinútila Európsku komisiu (EK) k viacerým krokom v oblasti vykazovania informácií o udržateľnosti. Ako prvý krok EK prijala OMNIBUS smernicu známu ako ‘stop-the-clock’, ktorá posúva uplatnenie smernice o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov (CSRD) pre druhú a tretiu vlnu o dva roky a smernice o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti (CSDDD) o jeden rok. Taktiež Európska komisia rozhodla o zjednodušení ESRS a zrušení sektorových štandardov. Európska poradná skupina pre finančné výkazníctvo (EFRAG) má za úlohu do 31. októbra 2025 predložiť EK zjednodušené ESRS.

Ministerstvo financií SR potvrdilo, že v rámci prebiehajúceho legislatívneho procesu k novele zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov¹ v súvislosti so zriadením jednotného európskeho miesta prístupu (ESAP) sa zapracovalo do zákona o účtovníctve aj odklad vykazovania informácií o udržateľnosti podľa OMNIBUS I. Táto novela by mala byť do konca roka prijatá.

OMNIBUS I je dobrou správou pre spoločnosti, ktorých sa odklad týka a nezačali na zbere údajov ešte pracovať. Zároveň je tu riziko, že budú vyčkávať do poslednej chvíle, čo bude mať dopad na časový tlak a kvalitu údajov. Stále existuje totiž neistota ohľadom zmeny kritérií ako napríklad zvýšenie počtu zamestnancov z 1 000 na 3 000. Spoločnosti, ktoré so zberom údajov a prípravou vykazovania informácií o udržateľnosti už začali, tento proces iba spomalili.

Prvá vlna reportérov za rok 2024 pokračuje vo vykazovaní informácií o udržateľnosti vrátane EU Taxonómie² v roku 2025 a 2026 (quick fix). Subjekty verejného záujmu, ktoré nemali povinnosť zverejňovať vo výročnej správe nefinančné informácie podľa Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ z 22. októbra 2014, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami (NFRD), nemusia zverejniť v roku 2025 a 2026 informácie podľa EU Taxonómie.

3. ISA for LCE na Slovensku

Na okrúhlym stole konanom dňa 19. decembra 2024 sa diskutovalo o zámere SKAU uplatniť medzinárodný auditorský štandard pre audit úctovných závierok menej zložitých úctovných jednotiek (ďalej aj „ISA for LCE“) na Slovensku. Podľa názoru SKAU štandardy na výkon štatutárneho auditu definované v § 2 ods. 19 zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 423/2015 Z. z.“) zahŕňajú aj ISA for LCE a preto pre možné uplatnenie tohto štandardu nie je potrebná legislatívna zmena. Dňa 5. mája 2025 sa na Ministerstve financií SR stretli zástupcovia ministerstva, UDVA a SKAU, aby prerokovali názor SKAU k uplatneniu ISA for LCE ako aj možné právne formy jeho uplatnenia. Medzi diskutované možnosti patrí jeho vydanie ako samostatného štandardu alebo ako súčasť vnútorného predpisu upravujúceho zjednodušené požiadavky pre výkon štatutárneho auditu v malých úctovných jednotkách podľa § 19 ods. 4 zákona č. 423/2015 Z. z.

¹ <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2024/628>

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088

Okrem formy uplatnenia ISA for LCE na Slovensku bude potrebné zadefinovať menej zložité účtovné jednotky, pri audite ktorých bude možné tento štandard použiť. Výkon štatutárneho auditu podľa ISA for LCE musí byť uvedený v správe audítora, čo môže v praxi prinášať nedorozumenia súvisiace s kvalitou alebo rozsahom vykonaného auditu. Aj preto bude jeho použitie na Slovensku dobrovoľné. Podľa vyjadrenia IAASB³ použitie ISA for LCE neznižuje kvalitu auditu ani nevyhnutne neznamená menej audítorskej práce ako v prípade použitia medzinárodných audítorských štandardov.

Na základe vyjadrenia prítomných zástupcov veľkých audítorských spoločností, tieto neplánujú použiť ISA for LCE pri výkone štatutárneho auditu, keďže aj medzinárodné audítorské štandardy sú v súčasnosti škálovateľné a odporúčajú aj pre audity účtovných závierok menej zložitých účtovných jednotiek.

Použitie ISA for LCE na Slovensku usmerní Slovenská komora audítorov po konzultácii s úradom.

4. Ostatné

V rámci poslednej časti prítomní účastníci krátko otvorili viaceré audítorské témy, ktorým sa venujú alebo bude potrebné sa venovať v krátkej budúcnosti.

a) Správa s informáciami o dani z príjmov

Podľa § 19 ods. 4 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 431/2002 Z. z.“), v správe audítora k účtovnej závierke obchodnej spoločnosti, ktorá má povinnosť nechať si overiť individuálnu alebo konsolidovanú účtovnú závierku audítorom, audítor uvedie aj informáciu o tom, či

- a) za účtovné obdobie bezprostredne predchádzajúce účtovnému obdobiu, za ktoré je overovaná účtovná závierka zostavená, vznikla účtovnej jednotke povinnosť uloženia správy s informáciami o dani z príjmov,
- b) účtovná jednotka uvedená v písmene a) správu s informáciami o dani z príjmov uložila v registri v elektronickom formáte najneskôr do jedného roka od skončenia účtovného obdobia, za ktoré sa táto správa s informáciami o dani z príjmov vyhotovuje.

Toto ustanovenie sa uplatní prvýkrát pri správe audítora k účtovnej závierke, ktorá sa zostavuje za účtovné obdobie začínajúce 22. júna 2025 a neskôr.

V súvislosti s touto novou povinnosťou audítora vzniká otázka, či je potrebné, aby Slovenská komora audítorov vydala na túto novú reportovaciu povinnosť usmernenie, ktoré by riešilo napríklad nasledujúce otázky:

- podľa akého medzinárodného audítorského štandardu sa bude postupovať (pravdepodobne to bude ISA 700 ods. 43 – 45 *Povinnosť informovať o iných skutočnostiach*),
- či musí audítor uviesť v správe audítora informáciu aj v prípade, keď účtovná jednotka nemá povinnosť uloženia správy s informáciami o dani z príjmov,
- aké audítorské postupy by mal audítor vykonať,
- aké má byť znenie informácie v odseku *Správa k ďalším požiadavkám zákonov a iných právnych predpisov*.

³ <https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IAASB-Audits-Less-Complex-Entities-LCE-Frequently-Asked-Questions.pdf>

b) Pečiatka v správe o uistení v oblasti vykazovania informácií o udržateľnosti

V súvislosti s novými licenciami pre oblasť udržateľnosti vznikla otázka, či je potrebné k tejto licencií mať aj samostatnú pečiatku. V súčasnosti existuje usmernenie č. 1 o používaní pečiatky audítormi a audítorskými spoločnosťami, ktoré Úrad vydal v roku 2008, ale momentálne nie je zverejnené na webovom sídle Úradu. Používanie pečiatok v správe audítora je dobrovoľné a súčasná prax ukazuje, že ich používanie nie je jednotné. Úrad neplánuje navrhnuť novú pečiatku k licencií pre oblasť udržateľnosti a v prípade potreby odporúča použiť pečiatku k licencií na výkon štatutárneho auditu, ktorá je jednou z podmienok na získanie licencie pre oblasť udržateľnosti. Úrad plánuje aktualizovať usmernenie o používaní pečiatky a zverejniť ho na svojom webovom sídle.

c) Elektronické podpisovanie dokumentov

Prítomní účastníci sa krátko vrátili k téme elektronického podpisovania dokumentov ako je napríklad správa audítora, vyhlásenie vedenia, účtovná závierka, ktorá bola diskutovaná na okrúhlym stole dňa 19. decembra 2024. Na tejto otázke ako aj na prípadnom školení pre audítorov sa stále pracuje. Odporúča sa pozrieť, ako k tomu pristupujú iné inštitúcie a profesie.

d) Pomoc pri príprave dokumentácie transferového oceňovania

V súvislosti s revíziami Etického kódexu od IESBA, ktoré sa týkajú daňového plánovania a súvisiacich služieb a sú účinné od 30. júna 2025⁴, vznikla otázka, či môže audítor subjektu verejného záujmu alebo spoločnosť patriaca do tej istej siete ako audítor, poskytnúť tomuto subjektu pomoc s prípravou dokumentácie transferového oceňovania. Na túto otázku neexistuje jednoznačná odpoveď, každý prípad je potrebné posúdiť individuálne s prihliadnutím na riziko ohrozenia nezávislosti v dôsledku previerky po sebe samom.

e) Pripravované legislatívne zmeny

Zákon o obchodnom registri

V § 3 ods. 1 písm. g) zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 530/2003 Z. z.“) je uvedené, čo by mala audítorská správa a správa o uistení v oblasti vykazovania informácií o udržateľnosti (ďalej iba „správy“), ktoré sa ukladajú do zbierky listín obsahovať. Konkrétne by správy mali obsahovať meno, priezvisko a bydlisko fyzickej osoby alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby audítora, ako aj evidenčné číslo zápisu overujúceho audítora alebo audítora vykonávajúceho uistenie v oblasti vykazovania informácií o udržateľnosti v zozname audítorov. Súčasný vzor správy audítora vydaný SKAU neobsahuje bydlisko fyzickej osoby alebo identifikačné číslo právnickej osoby audítora. V praxi možno aj preto existujú prípady, kedy správa audítora zverejnená v registri účtovných závierok vydaná niektorými audítormi tieto povinné informácie neobsahuje.

V súčasnosti prebieha legislatívny proces k návrhu zákona o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov⁵, v rámci ktorého by sa vyššie uvedené náležitosti správ mali presunúť do zákona č. 423/2015 Z. z.

⁴ <https://www.ethicsboard.org/publications/final-pronouncement-revisions-code-addressing-tax-planning-and-related-services>

⁵ <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/129>

Zákon o finančnej kontrole a audite

V návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov⁶ sa v § 4 ods. 3 ustanovuje nová povinnosť uviesť vyhlásenie štatutárneho orgánu verejnej správy k vnútornému kontrolnému systému v poznámkach účtovnej závierky (ďalej „vyhlásenie“). Vzhľadom na to, že niektoré subjekty verejnej správy (napr. mestá, obce, VÚC, a pod.) majú povinný audit účtovnej závierky, vzniká otázka, aká je úloha štatutárneho audítora vo vzťahu k tomuto vyhláseniu.

Štatutárny audítor vo svojej správe vyjadruje názor na účtovnú závierku zostavenú podľa zákona č. 431/2002 Z. z. Návrh novely zákona o finančnej kontrole a audite nešpecifikuje prepojenie zákona o účtovníctve na požiadavku v navrhovanej novele zákona či už z pohľadu zverejňovania vyhlásenia v poznámkach alebo jeho overovania štatutárnym audítorm. Návrh novely zákona zároveň nešpecifikuje úlohu štatutárneho audítora vo vzťahu k uvedeniu vyhlásenia v poznámkach, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou účtovnej závierky.

Úrad v rámci pripomienkového konania navrhol do novely zákona o finančnej kontrole a audite doplniť povinnosť štatutárneho audítora vyjadriť sa v správe audítora k účtovnej závierke, či dané vyhlásenie je uvedené v poznámkach účtovnej závierky bez overenia skutočností uvedených vo vyhlásení. V prípade, že by štatutárny audítor mal overiť skutočnosti uvedené vo vyhlásení a teda vo svojej správe vyjadriť názor, či vyhlásenie poskytuje verný a pravdivý obraz tak, ako je to v prípade účtovnej závierky, zmenil by sa rozsah auditu s čím súvisí aj zvýšenie poplatkov za audit.

Záver

Diskusia okolo okrúhleho stola ukázala, že je stále veľa tém, ktoré audítori v praxi riešia a je potrebné zjednotiť aplikačnú prax. Je preto veľmi dôležité pokračovať vo vzájomnej diskusii za okrúhlym stolom, ktorý dáva priestor na stretnutie regulátora, orgánu dohľadu, audítorskej a akademickej obce.

Príloha

Prezentácia „14052025_prezentácia_AI, ESG, ISA for LCE“

⁶ <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/80>